

Aan de leden van de gemeenteraden
van de gemeenten
Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo

Ons kenmerk:
Zaaknummer:
Uw brief van:
Uw kenmerk:
Verzenddatum: 23 november 2023
Bijlage(n):

Contactpersoon: Thomas Andriessen

Onderwerp: informatie over benodigde extra structurele middelen voor ICT

Geachte raadsleden,

Tijdens de BUCH raadsinformatieavond (RIA) op woensdag 15 november 2023 hebben meerdere raadsleden aangegeven behoefte te hebben aan meer informatie over de in de tweede voortgangsrapportage BUCH 2023 opgenomen extra structurele middelen voor ICT. Het BUCH-bestuur wil u hier graag van voorzien. Dat doen wij door middel van deze informatiebrief.

Inleiding

Bij de start van de BUCH is eerst geïnvesteerd in de harmonisatie van systemen. Naar aanleiding van de opdracht uit Samen Sterk voor de optimalisatie van de ICT is in 2021 en 2022 deelgenomen aan de benchmark ICT gemeenten, van M&I/Partners om inzicht te krijgen in de kosten en output van onze ICT afgezet tegen andere gemeenten. Er zijn diverse verbeteracties in gang gezet, zoals het inrichten van portfoliomanagement en het werken op basis van een jaarplan om meer grip te krijgen op de planning en de uitvoering van ICT-projecten. Het bepalen van een koers om te komen tot een moderne en toekomstbestendige technische ICT voor de vier samenwerkende gemeenten en de werkorganisatie is één van de onderdelen die in opdracht van de gemeentesecretarissen en algemeen directeur dit jaar is opgepakt. Een koers op hoofdlijnen die richting geeft aan de doorontwikkeling van ICT en in beeld brengt welke middelen, expertise en budget hiervoor nodig zijn. Er zijn meerdere redenen voor het verstrekken van deze opdracht.

De voornaamste zijn:

- Er worden steeds hogere eisen gesteld aan informatiebeveiliging. Oftewel, aan de beschikbaarheid, vertrouwelijkheid en integriteit van gegevens.
- De ontwikkelingen op de ICT-markt volgen elkaar steeds sneller op. De verwachting is dat deze trend de komende jaren doorzet.
- ICT-kosten voor gemeenten stijgen jaarlijks met een hoger percentage dan de inflatie. Er is behoefte aan meer inzicht, grip en voorspelbaarheid.

de **BUCH**

Postbus 7, 1910 AA Uitgeest
Telefoon 14 0251
Info@debuch.nl

- Uit de benchmark ICT gemeenten 2022 van M&I/Partners, waar de BUCH aan heeft deelgenomen, blijkt dat het huidige beschikbare budget voor ICT aanzienlijk lager is dan bij vergelijkbare organisaties. De ICT-kosten per inwoner voor de BUCH zijn € 91. Dat is € 5 lager dan het benchmarkgemiddelde en € 7 lager dan het gemiddelde voor gemeenten met meer dan 100.000 inwoners.
- ICT is in de afgelopen jaren door de digitale transformatie die in de samenleving plaatsvindt een strategisch bedrijfsmiddel geworden. De afhankelijkheid van ICT voor de dienstverlening en bedrijfsvoering wordt steeds groter.
- Het management dat verantwoordelijk is voor ICT heeft op meerdere vlakken zorgen:
 - De te beheren ICT wordt steeds complexer;
 - De druk op de ICT-functie neemt toe door de toegenomen snelheid van veranderingen;
 - De werkdruk is hoog door de continue stroom aan ICT-projecten;
 - De arbeidsmarkt voor ICT'ers wordt steeds krappere en het verloop van personeel is de afgelopen paar jaar hoog;
 - Leveranciers krijgen meer invloed en stellen eisen die vragen om doorontwikkeling van de ICT. Indien wij te ver achter blijven, lopen wij risico's in de ondersteuning van leveranciers;
 - De focus van de medewerkers ligt noodgedwongen op het (dagelijks) beheer, waardoor de aansluiting op de ontwikkelingen op de ICT-markt steeds minder wordt en daarmee de achterstand steeds groter;
 - De kennis en kunde van de huidige medewerkers is niet toereikend om de ICT door te kunnen ontwikkelen.
- De manier van werken wordt moderner, waardoor onder meer het datagebruik toeneemt en het aantal nieuwe functionele wensen van medewerkers voor digitaal (samen)werken stijgt.

De hamvraag is wat strategisch gezien verstandig is om te doen om te komen tot een moderne en toekomstbestendige ICT. Wat is passend voor een professionele werkorganisatie die vier opdrachtgevers en daarmee bijna 105.000 inwoners dient?

Stand van zaken

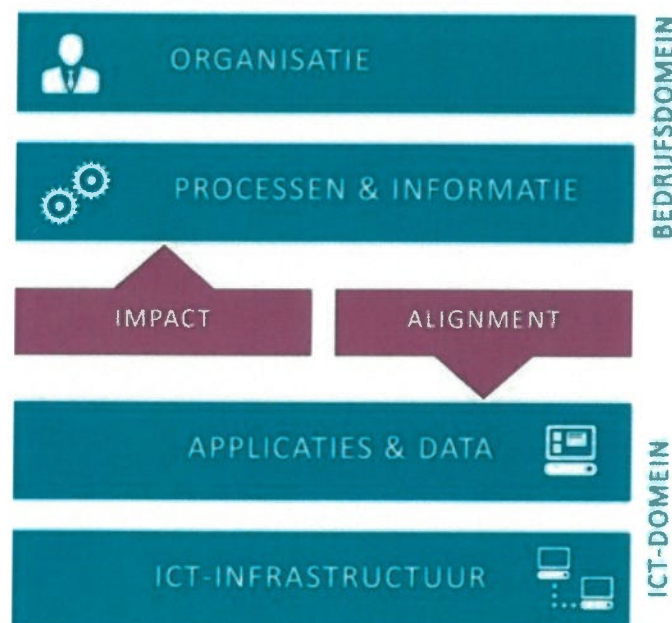
Dit alles roept ongetwijfeld de vraag op wat de huidige stand van zaken is rond de ICT bij de BUCH en waarom het nodig is om te investeren in het doorontwikkelen van de ICT. Bij het ontstaan van Werkorganisatie BUCH in 2017 is incidenteel de financiële ruimte geboden om één nieuwe basis ICT-omgeving te realiseren. Van de vier afzonderlijke gemeentelijke ICT-omgevingen naar één centrale ICT-omgeving en applicatielandschap voor vier gemeenten: "het vijfde huis".

De toenmalige verwachting was dat deze harmonisatie en rationalisatie van de ICT ook een volumevoordeel zou gaan opleveren in de jaren daarna. Er zijn afspraken met de gemeenten gemaakt om een aanzienlijk deel van de financiële injectie als incidenteel te beschouwen en de baten gefaseerd terug te laten vloeien naar de gemeenten. Dat is in de afgelopen jaren ook zo gebeurd.

Het bouwen van het vijfde huis en de harmonisatie, inclusief de afgesproken rationalisatie van het applicatielandschap is eind 2020 succesvol afgerond. De restpunten zijn in de jaren hierna opgepakt en afgerond. Het was een groot en complex traject. De beschikbare formatie en het budget van de ICT is, met veel passen en meten, toereikend geweest voor het bouwen en onderhouden van het vijfde huis, dat een traditionele basis ICT-omgeving is.

Een dergelijke ICT-omgeving kenmerkt zich door het gebruik en beheer van eigen servers, applicaties, dataopslag, verbindingen, etc. vanuit eigen datacenters in de gemeentehuizen van Castricum en Bergen. Echter ook door zelf de technische beheertaken uit te voeren en in mindere mate gebruik maken van de kennis, kunde en vernieuwingen binnen de ICT-markt.

Als we spreken over een ICT-omgeving dan is het goed om te weten wat dat precies betreft en hoe zich die verhoudt tot de organisatie. Dat wordt in onderstaande afbeelding weergegeven.

De ICT-omgeving wordt in de afbeelding aangeduid als 'ICT-domein' en bestaat uit de volgende componenten:

1. Software: programma's en applicaties
2. Netwerk & data: in- en externe verbindingen en bewaking van het netwerkverkeer
3. Spraak & beeld: communicatiecomponenten voor telefonie en digitaal vergaderen
4. Servers & storage: omgevingen en systemen voor applicaties en (opslag van) data
5. Werkplek: digitaal (desktopomgeving voor medewerkers) en fysiek (laptops, beeldschermen, tablets en smartphones)
6. Personeel: rollen, kennis en kunde

Koers

Om te komen tot een technische ICT-koers is adviesbureau PQR om advies gevraagd. Wij hebben verzocht om dit te doen op basis van een drietal scenario's. PQR is een gerenommeerd IT-bedrijf dat veel gemeentelijke organisaties heeft ondersteund met soortgelijke vraagstukken. Het advies van PQR is benut om eigen ideeën voor de technische ICT-koers te toetsen en in beeld te krijgen wat de te verwachten extra kosten voor de komende jaren zijn. Uitgaande van onze huidige ICT en naast de trends en ontwikkelingen uit de markt staat het belang van de continuïteit van de dienstverlening en bedrijfsvoering en de behoefte aan ICT-ondersteuning van onze organisatie centraal in de koers. De koers voor een moderne toekomstbestendige ICT brengt onze veranderopgave concreet in beeld en vormt de leidraad voor de doorontwikkeling van de ICT in de komende jaren.

Het advies van PQR is om de komende jaren sterk in te gaan zetten op een hybride technische ICT-omgeving. Dat houdt in dat wij vanuit de huidige traditionele ICT-omgeving de komende jaren versneld gaat inzetten op verdere verSaaSing en naar de Cloud brengen van componenten uit onze technische ICT-infrastructuur, applicatielandschap en de werkplek.

Dit advies sluit aan op de technische ICT-koers, zoals het management dat verantwoordelijk is voor ICT die voor ogen heeft. Het is bovendien een antwoord op de aandachtspunten, zorgen en dilemma's (opgesomd in de inleiding van deze informatiebrief) die aanleiding zijn geweest voor het verstrekken van de opdracht voor het uitwerken van een technische ICT-koers om te komen tot een moderne en toekomstbestendige ICT.

De werkorganisatie staat voor de uitdaging om ons aan te passen aan de snel veranderende digitale wereld om ons heen. Niet meebewegen met vernieuwen, maar blijven werken vanuit een traditionele ICT is geen realistisch vooruitzicht voor de jaren voor ons. Het brengt namelijk onaanvaardbare risico's met zich mee die niet passen bij een professionele werkorganisatie die vier opdrachtgevers en bijna 105.000 inwoners dient.

Benodigd budget

Om een volgende stap te maken in onze digitale ontwikkeling en om verdere doorontwikkeling en professionalisering van onze ICT-omgeving te realiseren, zijn bestaande ICT-middelen niet toereikend. De ICT-ontwikkelingen in de wereld om ons heen, de steeds groeiende behoeften van onze gebruikers en de toenemende complexiteit van digitale vraagstukken vergen een aanzienlijke upgrade van onze technische ICT-infrastructuur, de digitale werkplek en aanscherping van kennis en rollen binnen ICT. Uit de praktijk blijkt dat wij na 2020 stil zijn blijven staan en onze ICT niet meer hebben gemoderniseerd en binnen de ICT betekent langdurig stilstaan achteruitgang.

Na een eenmalige financiële injectie bij het ontstaan van De BUCH om het vijfde huis te realiseren, is het na zes jaar nu hoog tijd om te investeren in de doorontwikkeling naar een toekomstbestendige en moderne ICT. Wij zetten het met ingang van 2024 benodigde extra budget voor realisatie van de koers op een rijtje.

Dat extra budget bestaat uit drie onderdelen:

- Correctie ICT-begroting
- Doorontwikkeling
- Personeel

Correctie ICT-begroting

In de praktijk is gebleken dat er hiaten zitten in de ICT-begroting. Dat is gebaseerd op het volgende:

- De kosten voor ICT zijn in de periode 2018 – 2022 met 17,5% gestegen en het budget is met 13,8% verhoogd.
- Op basis van de toename van het aantal netwerkgebruikers, medewerkers en overige gebruikers, (van ± 850 in 2018 naar ± 1.250 in 2022 is het ICT-budget in de afgelopen jaren niet herzien. Hierdoor is er een disbalans ontstaan tussen het gebruik en de daadwerkelijke kosten.
- Uit de benchmark ICT gemeenten 2022 blijkt dat het huidige beschikbare budget voor ICT aanzienlijk lager is dan bij vergelijkbare organisaties. De ICT-kosten per inwoner voor de BUCH zijn € 91. Dat is € 5 lager dan het benchmarkgemiddelde en € 7 lager dan het gemiddelde voor gemeenten met meer dan 100.000 inwoners.
- Uit de benchmark blijkt ook dat de uitgaven aan ICT-personeel flink lager zijn dan gemiddeld. De bezetting is 9 FTE lager en bovendien zijn de kosten per FTE € 10.000 lager.

Volledige aanpassing van de ICT-begroting hierop is niet opportuun. Het is wel noodzakelijk om een correctie uit te voeren, zodat de belangrijkste hiaten worden verholpen. Als basis voor de correctie gebruiken wij de realisatiecijfers 2022 om te komen tot een reëel jaarlijks benodigd basisbedrag. Dat is € 5.202.205, waarbij de afschrijvingen buiten beschouwing zijn gelaten.

Doorontwikkeling

Op basis van de kennis en ervaring van PQR geven zij aan dat de doorontwikkeling van de ICT en daarmee de realisatie van de koers om te komen tot een moderne en toekomstbestendige ICT de komende jaren een extra investering van minimaal 10% op de bestaande ICT-begroting vraagt. 10% van het basisbedrag is € 520.221. Deze extra kosten komen onder meer voort uit het gebruik van cloud platformen, het uitbreiden van de kennis en kunde van de huidige medewerkers en het voorbereiden van de medewerkers op het gebruik van de ICT-omgeving (adoptie). Ervaring leert overigens dat adoptie geen eenmalige exercitie is, maar structureel vraagt om (veel) aandacht.

Personeel

Randvoorwaarden en benodigde investeringen voor realisatie van de koers zijn niet alleen van technische aard. Het vraagt ook om het invullen van specifieke functies en rollen die nu nog ontbreken.

Invulling van de volgende functies is het meest urgent en voor het kunnen realiseren van de koers een must:

1. Architect – 1 fte 36 uur schaal 11
2. ICT-Projectleiders – 3 fte 36 uur schaal 11
3. Combinatiefunctie contractbeheer/leveranciersmanager/software asset manager – 1 fte 36 uur schaal 11

Dit betreft een extra benodigd bedrag van € 532.500 in 2024 oplopend naar € 599.000 in 2027.

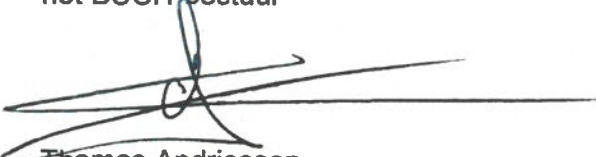
Totaal

Het totaal ziet er financieel als volgt uit:

	2024	2025	2026	2027
Huidig budget				
Afschrijvingen	€ 1.104.162	€ 1.089.409	€ 858.827	€ 944.250
ICT-begroting	€ 4.304.345	€ 4.516.683	€ 4.766.630	€ 5.023.930
Benodigd budget				
Correctie	€ 897.860	€ 685.522	€ 435.575	€ 178.275
Doorontwikkeling	€ 520.221	€ 520.221	€ 520.221	€ 520.221
Personeel	€ 532.500	€ 554.000	€ 576.000	€ 599.000
Totaal benodigd	€ 1.950.581	€ 1.759.743	€ 1.531.796	€ 1.297.496

Wij vertrouwen erop dat deze informatie over de benodigde extra structurele middelen voor ICT de gemeenteraden helpt bij het debat over de tweede voortgangsrapportage BUCH 2023 en het komen tot een gedragen zienswijze.

Met vriendelijke groet,
het BUCH-bestuur

Thomas Andriessen
Secretaris

Sebastiaan Nieuwland
Voorzitter